

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Baggrund

Afvanding af visse arealer i Danmark, hovedsagelig i Jylland, kan medføre tilførsel af surt og jernholdigt drænvand til vandløb, søer eller havet.

Disse gener forekommer i visse lavbundsområder, hvor jorden har et højt indhold af visse jernforbindelser, især pyrit (svovlkis). Ved dræning af disse arealer sker der en iltning af de jernholdige jordlag, hvorved svovlsyre, opløst jern og udfældet jern (okker) udvaskes fra arealet og føres med drænvandet til vandløb, søer og havet.

De tilførte jernforbindelser forringer vandkvaliteten og kan være til skade for plante- og dyrelivet i vandet og for de erhvervmæssige, rekreative og miljømæssige interesser, der knytter sig til vandløb m.v. Skaderne skyldes dels en direkte giftvirkning af jernforbindelser og svovlsyre på planter og dyr, og dels en forringelse af føde- og gydemuligheder for fisk som følge af aflejringer af okkerslam.

Ved lov nr. 57 af 18. februar 1981 om tilskud til nedbringelse af okkergener i vandløb blev der i perioden 1. juni 1981 til 1. juli 1984 gennemført en 3-årig forsøgsordning til nærmere afklaring af problemerne omkring tilførsel af okker til vandløb, søer eller havet i forbindelse med jordbrugets afvands- og dræningsprojekter.

Hensigten med forsøgsordningen var dels at gennemføre undersøgelser med henblik på at tilvejebringe grundlag for en mere permanent ordning, og herunder bl.a. forbedre erfaringsgrundlaget om følgende tre punkter:

- 1) Den præcise beliggenhed af de arealer, der ved afvanding antages at afgive så meget okker, at bekæmpelse er påkrævet (de indgrebskrævende arealer),
- 2) De forskellige okkerbekæmpelsesmetoders effektivitet, praktiske drift og omkostninger,
- 3) Hvilke grænseværdier, der skal fastsættes for jernforbindelser for at sikre, at recipientmålsætningen ikke tilsidesættes,

og dels at yde støtte til dækning af udgifterne ved gennemførelse og drift af anlæg og andre for-

anstaltninger, der imødegår okkerskader på vandløb, søer eller havet i forbindelse med jordbrugets afvanding og dræning.

Til at forestå forsøgsordningen blev der nedsat en styringsgruppe med repræsentanter fra landbrugs-, fiskeri- og miljøministeriet samt de berørte organisationer. Styringsgruppens arbejde afsluttedes ultimo april 1984 med afgivelse af en redegørelse om de resultater og erfaringer, der er indhøstet i forsøgsperioden samt en beskrivelse af mulige ordninger for en fremtidig permanent okkerlovgivning (okkerredegørelsen, maj 1984).

I forsøgsperioden er beliggenhed af de indgrebskrævende arealer søgt afklaret dels ved en jordbundskortlægning af lavbundsområder i hele Jylland og dels ved en kortlægning af den aktuelle vandkvalitet i de fem omhandlede amtskommuner (Nordjylland, Viborg, Ringskøbing, Ribe og Sønderjylland). Ved redegørelsens afgivelse forelå resultaterne fra jordbundskortlægningen i disse amtskommuner, mens kortlægningen i hele Jylland (incl. Vejle og Århus) er afrapporteret juli 1984.

På baggrund af jordbundskortlægningen i hele Jylland (samlet amtskommunalt areal: 3.0 mill. ha, heraf vådbundsareal: ca. 0.6 mill. ha) er der foretaget en afgrænsning af i alt ca. 296.000 ha okkerpotentielle arealer, indenfor hvilke der kan være risiko for okkerbelastning i forbindelse med dræningsaktivitet, og der er udarbejdet et kortmateriale, der viser beliggenheden af disse arealer. Indenfor dette areal vil der på ca. 143.000 ha med stor sandsynlighed ske okkerbelastning som følge af dræningsaktivitet eller anden grundvandssænkning.

Ved kortlægningen af vandløbenes vandkvalitet er der udarbejdet et kortmateriale, der beskriver vandløbenes aktuelle jernbelastning og bufferegenskaber (alkalinitet).

Dette kortmateriale vil være nødvendigt, når man fremover skal tage stilling til hvilke problemer, der kan forventes i forbindelse med en planlagt dræning. Endvidere vil kortmaterialet kunne indgå ved amtskommunernes udarbejdelse af regionplantillægget 1984-85, herunder bl.a. ved land-